

[Aksel Larsen.]

fatter, i visse Undtagelsestilfælde Udgiveren o. s. v., men saaledes, at kun een kunde gøres ansvarlig. Det var en Regel, der var nem at forstaa og let at praktisere, og ingen, hverken de, der følte sig brøstholdne, eller Staten, kunde komme i den Situation, at man ikke kunde skaffe Bevis for, hvem der var den virkelig ansvarlige.

Man siger imidlertid, at denne gamle, enkle og letfattelige Regel duer ikke, for man ramte ikke derved de virkelig ansvarlige — og nu er man saa retfærdighedstørstende, saa de virkelig ansvarlige skal trækkes frem i Lyset, de skal hænges op. Straamandsuvæsenet, siger den højtærede Minister i hveranden Sætning i sin Forelæggelsestale, Straamandsuvæsenet maa vi til Livs, det er ganske afskyeligt, og det har det altid været. Maa jeg tillade mig at erindre den højtærede Justitsminister og hans Partifæller om, at dette har i hvert Fald ikke altid været Socialdemokratiets Synspunkt, tværtimod. I den Tid, den socialdemokratiske Presse var i Opposition og i skarp Konflikt med Statsmyndighederne herhjemme, benyttede den principielt og praktisk altid Straamandssystemet og lod aldrigt Bladets virkelige Redaktør staa som ansvarshavende Redaktør.

Lad mig tage et udmærket illustrerende Eksempel, hentet ud af Beskrivelserne i „Socialdemokratiets Aarhundrede“ Bind 2, udgivet under Redaktion af C. E. Jensen og F. J. Borgbjerg. Paa Side 335 — jeg nævner Sidetallet, for at man kan se efter, hvis man skulde være i Tvivl — beskrives indgaaende, hvorledes „Social-Demokraten“s Redaktør Saxo Wigell, der havde afsonet en Del Pressestraffe, ved Udsigten til mange flere, som gav ham en ikke ringe Udsigt til at tilbringe Størsteparten af sit Liv inden for Fængselets Mure, som det hedder, besluttede at forlade Landet og rejste over Antwerpen til Amerika. Og saa hedder det videre i Bogen — jeg vil gerne have Formandens Tilladelse til dette og et andet kort Citat —:

„Mundberg traadte paa ny ind i Redaktionen. Til ansvarshavende valgtes Maler F. A. Hertz, hvis Tilbud var det billigste af de tre foreliggende, idet han ikke blot vilde nøjes med 10 Kr. ugentlig, men ogsaa uden at forlange Indfly-

delse paa Bladets Indhold tilbød at afsidde mulige Bøder mod at erholde ekstra 5 Kr. ugentlig, dog ikke ud over 13 Uger.“

Det hedder videre:

„Hertz blev en fortræffelig ansvarshavende for „Social-Demokraten“, for saa vidt som han vandrede i Fængsel Gang paa Gang i det bedste Humør af Verden, naar han hjemmefra havde en rigelig Forsyning af Pølser og stegt Flæsk indsyet i Foret paa sit Tøj.“

Det var, medens Mundberg var den egentlige Redaktør af „Social-Demokraten“, da havde man Hertz paa disse Vilkaar. Det var fastlagt i hans Kontrakt, at han intet som helst havde at gøre med, hvad der i Virkeligheden kom til at staa i Bladet. Naa, han blev imidlertid ked af det omtrent paa samme Tid, som Mundberg blev kasseret og Wiinblad blev valgt til Redaktør. Hertz nedlagde sit Hverv som ansvarshavende, og man ansatte en Typograf Sejr Kjeldskov, som heller ikke havde noget med Bladets Redaktion at gøre, men ellers var bekendt for at have deltaget i Ballonopstigninger i Tivoli. Saa gik han i Fængsel for de Ting, der blev skrevet i Bladet af Redaktør Wiinblad eller andre, og derefter overtoges Hvervet af Hattemager H. B. Ludvig, senere igen af Sigvald Olsen, men den virkelige Redaktør, vidste alle, var stadig væk Wiinblad.

Jeg har anført dette for at erindre ærede Medlemmer af Socialdemokratiet om, at deres Parti ikke altid har haft den Anskuelse, at Straamandssystemet var et Uvæsen, men har brugt det, praktiseret det. Jeg skammer mig ikke ved at sige, at det er der, vi andre har lært det, saa jeg synes egentlig ikke, det er rigtigt, at Læremestrene i den senere Tid saa stærkt har bebrejdet os, at vi har forstaaet at praktisere, hvad de praktiserede i sin Tid.

Men derefter vil jeg gøre opmærksom paa noget andet. Jeg ved nemlig, at den Slags Argumenter virker desværre i meget ringe Grad. Jeg vil gøre opmærksom paa, at det kan være uhyre vanskeligt at fastslaa, hvem der er den virkelige ansvarlige, endsige at faa ham draget til Ansvar, ogsaa selv om man gennemfører en Presselov af det Indhold, Justitsministeren nu har stillet. Forslag om. Man kan give sig til at disku-